

Universitat Autònoma de Barcelona
Facultat de Ciències de la Informació
Departament de Periodisme Escrit

PROGRAMA
D'ESTRUCTURA
DE LA INFORMACIÓ PERIODÍSTICA

1 er. Curs

Curs acadèmic 1982-83

Professor: Josep Maria Casasús Guri

A) Temari

I Part: FONAMENTS DE LA INFORMACIÓ PERIODÍSTICA

1. Processos d'informació i de comunicació. Nocions i esquemes simplificats. Perspectives de diversos autors.

2. Dinàmica actual dels fenòmens de comunicació de masses. Panorama actual de la comunicació de masses a escala nacional i internacional. Creixent complexitat del fenomen informatiu. Prospectiva de la informació.

3. Fonts d'informació convencionals i mitjans de comunicació de masses.

Agències informatives: definició, classificació, descripció i tipologia de serveis. Gabinetes d'informació: definició, classificació, descripció i tipologia de serveis. Portantveus, agents i agregats de Premsa: definició de les seves funcions i serveis.

Introducció general als mitjans de comunicació de masses: premsa, ràdio, televisió, cinema i vídeo informatius. Referència particular al sistema de mitjans de comunicació de masses a Catalunya.

4. La funció professional periodística. Característiques generals i particulars de la funció professional periodística. La responsabilitat del periodista davant la societat. Necesitat d'una formació científica. Normes de conducta professional. Els conceptes d'objectivitat, honradeza i veracitat. Condicionaments objectius i subjectius. Trets característics de la tradició professional periodística catalana. Els mecanismes pràctics de l'exercici professional. Condicions específiques de treball als diversos mitjans. Estudi especial del treball de l'informador des primer nivell.

5. Introducció a la preceptiva redaccional periodística. Els diversos tractaments redaccionals de la informació: gèneres periodístics comuns a tots els mitjans i gèneres periodístics específics de la premsa. L'estil de la informació periodística. Conceptes de concisió i claredat. Regles pràctiques generals d'estil.

II Part: TEORIA GENERAL DE LA NOTÍCIA

6. Nocions d'efemerologia. Concepte i definició d'esdeveniment des de la perspectiva comunicacional. Estructura, elements i procés de l'esdeveniment social d'interès periodístic. Les tipologies efemerològiques. La relació de causalitat dins dels esdeveniments socials actius. La semantització dels fets i dels esdeveniments. L'anàlisi efemerològica. Referència especial al fet divers com a esdeveniment específic de la comunicació de masses.

7. El procés de semantització a la comunicació de masses. Operacions selectives i combinatòries. Els protocols de transformació. Universos comunicacionals i sistemes d'articulació als mitjans de comunicació. Les diverses fases teòriques i pràctiques de manipulació i transformació dels fets i dels esdeveniments durant el procés de semantització a la comunicació de masses.

8. Concepte de noticia. Definició de noticia. Etimologia. Les diverses descripcions teòriques.

9. Estructura interna de la noticia. Components i factors bàsics del contingut de la noticia. La regla de les 6 W's: origens històrics i descripció dels diversos elements que la integren. Les aportacions de la teoria de l'esdeveniment a la configuració de la noticia.

10. Morfologia de la noticia. Els elements de l'estructura morfològica de les unitats redaccionals a la premsa: les parts que componen cada element. El nucli morfològic de la noticia.

Fòrmules de desenvolupament del text de la noticia: tècniques

expositives de la informació escrita. La llei de l'interés decreixent. Les diverses menes de piràmide invertida.

El lead: definició, estructura i tipologia.

El cos de la notícia.

La titulació: estructura i tipologia.

La il.lustració.

Normes generals de redacció periodística. L'atribució i la identificació. Els mots-clau. El ritme intern de la redacció informativa.

Materialització de la notícia. Normes complementàries d'identificació tècnica: la línia de crèdit. Elements de tecnologia per a la substancialació, transmissió i composició de notícies als mitjans impresos.

11. Tipologia de les notícies periodístiques. Diverses alternatives per a la classificació teòrica de les notícies periodístiques:

Per la seva naturalesa efemerològica

Pel caràcter del seu contingut

Per la identitat de la seva font

Pel nivell de la seva font

Pels elements de la seva estructura

Per la seva funció informativa

Pel seu esquema redaccional

Esquemes teòrics de diverses menes de notícia.

12. Normes de valoració i de selecció de notícies. Criteris generals de valoració i selecció. Criteris derivats del model de diari. Sistemes comuns de valoració addicional.

13. Mètodes professionals per a l'obtenció de notícies periodístiques. Recursos personals i fonts pròpies del periodista. Fonts genèriques i convencionals d'informació. Fonts específiques i eventuals d'informació.

III Part: PRINCIPIOS D'HEMEROGRAFIA GENERAL

14. Introducció a l'hemerografia. Definició. Classificació dels mitjans impresos en funció del concepte de periodicitat. Evolució històrica dels estudis hemerogràfics. La necessitat d'emprendre l'anàlisi i la crítica integrals del diari.

15. Teoria del diari. Descripció del diari. Tipus i menes de diari. Models de diari.

16. Elements d'hemerografia normativa i funcional.

Hemerografia normativa o instrumental: projectes de creació i de transformació de diaris; disseny; Llibre d'Estil; esquema d'organització dels diaris; articulació de la Redacció.

Hemerografia funcional: ànalisis de l'entorn; ànalisis internes plans previsionals.

17. Nocións d'hemerografia analítica. Històric tècnic del diari. Ànalisis morfològiques i de contingut, Metodologia. Hemerocrítica. Estudis de premsa comparada.

18. Disciplines hemerogràfiques derivades. Hemerografies documental, històrica i descriptiva.

B) Bibliografía

I Parte

- BENITO, Angel. Teoría general de la información. Madrid. Ediciones Pirámide S.A. 1982.
- BUSTAMANTE, Enrique. Los años de la información en España. Madrid. Akal editor. 1982.
- MARTIN VIVALDI, Gonzalo. Géneros periodísticos. Madrid. Paraninfo, 1973.
- NUÑEZ LAVADEZE, L.: El lenguaje de los "media". Madrid. Pirámide. 1979.
- PASQUALI, Antonio: Comprender la comunicación. Caracas. Monte Ávila Editores. 1979.
- VAZQUEZ MONTALBAN, Manuel. Informe sobre la información. Barcelona. Editorial Fontanella. 1971.

II Parte

- 1972
- ✓ CASASUS, Josep Maria, i ROIG, Xavier. La prensa actual. Introducció als models de diari. Barcelona, Edicions 62. 1981.
 - ✗ CHARNLEY, Mitchell V. Periodismo informativo. Buenos Aires. Editorial Trequel. 1971.
 - ✗ BOVIFAT, Emil. Periodismo 1. Méjico. UTEHA. 1959.
 - ✓ FONTCUBERTA, Mar. Estructura de la noticia periodística. Barcelona. ATE. 1980.
 - ✗ GAILLARD, Philippe. Técnica del periodismo. Barcelona, Oikos-Tau. 1972.
 - ✗ MARTINEZ ALBERTOS, José Luis. Redacción Periodística. Barcelona. ATE. 1974.
 - ✗ ORIVE RIVA, Pedro. Estructura de la Información 2. Comunicación y sociedad democrática. Madrid. Ediciones Pirámide. 1978.
 - ✗ SANCHEZ BRAVO, Antonie. Tratado de Estructura de la Información. Madrid. Editorial Latina. 1981.
 - ✗ SECANELLA, Petra María. El lid, fórmula inicial de la noticia. Barcelona. ATE. 1980.
 - ✗ TURAU, Iván. Teoría y práctica del periodismo cultural. Barcelona. ATE. 1982.
 - ✗ VIGIL VAZQUEZ, Manuel. El oficio de periodista. Barcelona. Dopesa. 1972.
 - ✗ WARREN, Carl N. Géneros Periodísticos Informativos. Barcelona. ATE. 1975.

III Parte

- CASASUS, Josep Maria. Ideología y análisis de medios de comunicación. Barcelona, Dopesa. 1979.
- MORAGAS, Miquel de. Teorías de la Comunicación. Barcelona. Gustavo Gili. 1981.

C) Orientació i avaluació del curs.

L'objectiu d'aquest curs és iniciar als alumnes en el treball periodístic informatiu, concretat en el domini de les tècniques modernes de redacció de notícies.

A cada tema teòric exposat al programa correspon una pràctica específica. De forma gradual i sistemàtica l'alumne es va ensinistrant en la praxi de la funció informativa.

Durant el curs el professor avaluarà el treball de cada alumne que es manifestarà mitjançant la seva participació activa a les classes pràctiques, els treballs de redacció informativa que anirà preparant i les dues proves parciales que tenen lloc als mesos de desembre i abril.

Els alumnes que no superin satisfactoriament aquest sistema d'avaluació continuada tenen l'opció de concurrir a l'examen final.